

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digikompassin johdantoon voisi tarkentaa millaisesta digitalisaatiosta kompassissa puhutaan - digitalisaatio on ollut "murroksessa" jo hyvin pitkään. Alkuun olisikin hyvä määritellä, että mitä on "digitalisaatio", mitä tällä termillä kompassissa tarkkaan ottaen tarkoitetaan. Digitalisaatio on määritelty liitteessä 3 seuraavasti: "Toiminnan ja toimintamallien kehittämistä tiedon (datan) ja teknologian avulla tietotekniikkaa hyödyntäen. jne". Määritelmä on niin yleinen, että sen perusteella ei hahmota, mikä on digikompassissa tavoiteltava digitalisaation kehittämisen suunta tai keskeinen päämäärä. Määritelmää voinee hyödyntää julkishallinnon digitalisaatiokehityksessä, mutta esim. teknologia-alan yritysten ja teknologiaratkaisujen kehittäjien näkökulmasta määritelmä ei tunnu riittävältä suuntaamaan kehitystä.

Monet yhteiskunnallisesti merkittävät palvelut ja järjestelmät ovat olleet digitaalisia jo pitkään. Huomioiden, että digitalisaatio (osaaminen, infra, sekä toimijat) on ollut murroksessa jo todella kauan, digikompassin tavoitteiden tarkempi kohdistus on paikallaan. Internet ja siihen liittyvät laitteet ja palvelut tulivat isoon kuvaan mukaan 1990-luvun taitteessa ja tähän liittyvän teknologian kehitys "räjähti" käyntiin 2000-luvun alkaessa. Puhutaanko digikompassissa tämän "digitalisaation" -kehityksestä vai ennemminkin älykkäiden järjestelmien "digitalisaatiosta"? Nyt 2020-luvulla oleva "digitalisaation vuosikymmen" voisi olla esim. "älykkäiden digitaalisten järjestelmien" -vuosikymmen ja julkiset palvelut sekä yritykset olisi suotavaa saada joukolla tähän kehitykseen mukaan.

Myös digikompassin tarkoitus olisi hyvä kuvata lukijalle muutamin sanoin: keiden käyttöön digikompassi on tarkoitettu ja miten digikompassi eroaa esimerkiksi strategiasta tai kehittämisohjelmasta? Liitteessä 3 olevan määritelmän mukaan "Digikompassin tarkoituksena on rakentaa parempaa arkea ja digitaalisen toiminnan edellytyksiä yhteiskunnan eri aloille". Kun digikompassin tavoitteena on innostaa sidosryhmiä laajasti työskentelemään yhteisen vision saavuttamiseksi, kannattaisi digikompassin käyttäjälle / lukijalle tarjota helposti omaksuttavassa ja ymmärrettävässä muodossa olennainen tieto siitä, minkälaista muutosta kompassilla halutaan edistää, mihin suuntaan digitalisaatiokehitystä halutaan ohjata, mitkä tavoitteet ovat muutoksessa

kaikkein keskeisimpiä ja miten muutosta konkreettisesti edistetään (mitä toimenpiteitä toteutetaan).

Kansallinen digikompassi perustuu EU:n digikompassiin ja sitä koskevaan ohjelmaehdotukseen, joten kehittäminen kytkeytyy myös laajempaan kansainväliseen kontekstiin. Toivoisimme digikompassiin vielä nykyistä selkeämpää linjausta siitä, miltä osin Suomella on erityisiä vahvuuksia, joiden pohjalta voidaan tehdä kunnianhimoisia, juuri Suomea koskevia ja kansallista kilpailukykyämme edistäviä tavoitteita kehittämiselle.

Digikompassin osa-alueina ovat osaaminen, infrastruktuuri, yritysten ja julkisten palveluiden kehittäminen. Digikompassin tulisi olla kaikkien näiden neljän osa-alueen osalta selkeä ja ymmärrettävä kokonaisuus ja sitä kautta myös helposti viestittävässä ja omaksuttavissa. Digikompassin osa-alueista infrastruktuuri on kuvattu konkreettisimmin ja lisää konkretiaa kaivataan myös muille digikompassin osa-alueille. Käytännön keinot yrityssektorin saamiseksi mukaan kehittämiseen jäävät digikompassin luonnoksessa vielä vähäisiksi ja yritysten osuus on kompassissa melko ohut. Digikompassilta odotetaan nostoja keskeisiltä teknologian osa-alueilta, joilla on merkittävä rooli Suomen digitalisaatiokehityksessä ja joihin tarvittaisiin panostusta esim. korkeakouluissa ICT-alan ammattilaisten koulutuksessa, alan perustutkimuksessa ja myös soveltavassa tutkimuksessa sekä ICT-alan T&K-toiminnassa.

Digitalisaatiossa kansainvälisyydellä ja kansainvälisillä toimijoilla on keskeinen merkitys, mutta digikompassissa ei ole selkeää tahtotilaa sille, miten Suomi ja yrityksemme vaikuttaisivat kansainvälisiin toimijoihin ja osallistuisivat kansainväliseen yhteistyöhön. EU:n rooli nähdään keskeiseksi globaalien valtapyrkimysten ja suuryritysten vastavoimaksi ja yhtenäinen toiminta sekä sääntely keskeiseksi keinoksi vaikuttaa kehitykseen. Näin halutaan vaikuttaa myös datatalouden kehittymiseen demokraattiseen ja eurooppalaiseen arvopohjaan nojautuvaan suuntaan. Pidämme hyvänä sitä, että vahva arvopohja näkyy digikompassissa sen eri osa-alueilla ja valituissa tavoitteissa ja avaintuloksissa.

Yhtenä keskeisenä tavoitteena digikompassissa on varautuminen niihin turvallisuusuhkiin, joita sekä ulkopoliitikassa että digitalisaatiossa nousee muuttuvissa tilanteissa esille. Intrastruktuurin kybersietokyky on toimintavarmuuden kannalta välttämätöntä ICT-infran lisäksi myös energia-, vesihuolto- ja liikennesektorin osalta. Kyky suojautua ja varautua erilaisissa uhkatilanteissa on otettu digikompassissa hyvin huomioon.

Digitalisaation roolina on palvelujen asiakaslähtöisyyden, laadun ja tuottavuuden parantaminen esim. vapauttamalla resursseja automaation ja robotiikan avulla asiakkaan kannalta tuottavampaan työhön ja sujuvamman arjen tueksi. Digikompassin avulla halutaan tukea laajasti kestävästä kehityksen tavoitteita ja löytää ratkaisuja, joilla pienennettäisiin datatalouden hiilijalanjälkeä tulevaisuudessa.

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena on vahva luottamus julkiseen hallintoon ja yhteistyökulttuuri julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Luottamus otetaan digikompassissa annettuna asiantilana, voisi olla tarpeellista miettiä myös keinoja, joilla myös digikompassin aktiivisin toimin ylläpidetään luottamusta ja varmistetaan luottamuksen säilymistä tulevaisuudessa.

Eritasoinen verkostoituminen ja yhteistyön hyödyntäminen eri toimijoiden välillä voisi olla digikompassissa näkyvästi esillä myös keinona osaamisen kehittämiseen ja jakamiseen, toimintakulttuurin muutokseen ja uudenlaisten toimintamallien löytämiseen. Verkostoituminen voisi olla valtionhallinnossa myös keino toimia rakentavasti yhdessä silloinkin, kun eri toimijoiden omat resurssit eivät yksinään riittäisi digitaalisten palvelujen ja niiden edellyttämän infran, ratkaisujen tai tietoturvallisuuden toteuttamiseen. Verkostoitumiseen tarvitaan muitakin toimenpiteitä kuin jo tehdyt toimet kuten ministerityöryhmä ja digitoimisto, joiden tarkoituksena on sektorirajat ylittävän johtamisen ja yhteistyön koordinointi.

Jotta digikompassi innoittaisi eri toimijoita mukaan työhön vision ja tavoitteiden saavuttamiseksi, tarvitaan konkreettisia osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä tukea verkostoitumiselle. Digitoimiston rooli ”yhden luukun yhteyspisteenä” on suotava, mutta digitalisaation kehityksen johtaminen tulisi viedä myös lähelle käytäntöä. Digisalkun, digitoimiston ja digikompassin keskinäinen suhde on jokseenkin epäselvä. Johtamisen osalta on myös epäselvää, onko digitalisaatiolla viranomaisvalvontaa ja mikä taho olisi siitä vastuussa.

Digikompassissa todetaan, että muutoksen tueksi tarvitsemme lisää panostusta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Suomen Akatemian näkökulmasta haluamme nostaa esille julkisen hallinnon vahvan roolin perustutkimuksen rahoittamisessa ja tarpeen tutkimuksen pitkäjänteiselle tukemiselle myös digikompassin tavoitteiden edistämiseksi.

Digikompassissa valittu esitystapa tavoitteille, avaintuloksille ja mittareille ei ole kovin selkeä, erityisesti digikompassin liitteenä oleva taulukkoesitys on vaikeasti hahmotettavissa. Mikä merkitys on toimenpide-ehdotuksien luettelemisella digikompassissa? Onko kompassin tarkoitus muodostua välineeksi, jonka sisältämien toimenpiteiden etenemistä ohjataan ja seurataan? Vai onko kompassi pikemminkin väline, joka ohjaa toimijoita tiettyjen yhteisten tavoitteiden suuntaiseen kehittämiseen omassa toiminnassaan? Jos näin, niin digikompassissa toimenpide-ehdotukset voisivat olla pikemmin valikoituja esimerkkejä kuin pitkiä listauksia. Toimenpiteitä varmasti myös päivitetään säännöllisesti ja sisältö muuttuu vuosien varrella, joten toimenpiteiden kohdalla voisi olla lyhytkin aikajänne.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen vahvuudeksi on tunnistettu teknologiamyönteinen ja osaava kansakunta, jossa vallitsee korkea luottamus. Miten nämä vahvuudet sitten hyödynnetään ja muutetaan onnistumisiksi

digitalisaatiossa investoinneilla, joihin pienellä kansakunnalla tai pienillä yrityksillä on varaa? Pystymmekö määrittelemään joitain sellaisia digitalisaation perusedellytyksiä ja -ratkaisuja, joissa voimme tehdä yhteisiä, kansallisia ratkaisuja, jotka tukevat laajasti digitalisaatiota ja eri toimijoiden palvelukehitystä? Osaammeko ajatella toimintatapoja uudelleen ja miettiä myös kokonaan uudenlaisia ratkaisutapoja ja toimintamalleja entisten hienosäätämisen sijasta? Digikompassissa ei vielä ole kovin monia konkreettisia vastauksia näihin kysymyksiin, mutta kompassi tarjoaa viitekehysten, jossa kehittämistä voidaan tulevaisuudessakin suunnata ja kohdentaa niille osa-alueille, joissa näyttää syntyvän panostuksen arvoisia ajatuksia ja ideoita.

Digikompassissa on mainittu yhtenä mahdollisuutena tiedon sujuva jakaminen julkisten ja yksityisten toimijoiden kesken. Julkishallinnossa on pyrkimyksenä tiedon laaja avaaminen ja sen tarjoaminen avoimesti jatkojalostettavaksi ja yhdisteltäväksi. Digikompassissa on määritelty muutamat keskeiset tietoaaltat, joihin toimenpiteet keskittyvät. Tavoitteet voivat herättää myös huolen siitä, minkälaisia tietoja avataan ja yhdistellään ja koskeeko tämä esimerkiksi henkilötietoja. Tiedon avaamisesta ja hyödyntämisestä on hyvä kuvata konkreettisia esimerkkejä, joiden kautta voidaan havainnollistaa, minkälaista innovatiivista toimintaa on voitu tehdä mahdolliseksi ja miten se hyödyttää asiakkaita, kansalaisia tai yhteiskuntaa laajemminkin.

Tiedon osalta esimerkkinä mainitaan myös yksilöä itseään koskeva oma data, jota olisi mahdollista saada siirretyksi uusiin palveluihin sujuvasti. Tässä on hyvä ottaa huomioon se, että tietosuojasetuksessa mahdollisuus siirtää omia tietojaan palvelusta toiseen on rajattu koskemaan vain tiettyjä henkilötiedon käsittelyn oikeusperusteita ja tilanteita, joihin ei kuulu esimerkiksi viranomaisten suorittama lakiin perustuva henkilötietojen käsittely.

Digikompassissa korostetaan julkishallinnon sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja silloista poistumista. Tämä on tarkoituksenmukaista silloin, kun toimijoiden tehtävät ja niissä käsiteltävät tiedot ovat riittävän samankaltaisia ja prosessit ovat yhtenäistettävissä. Kaikki alakohtaiset ratkaisut eivät kuitenkaan ole välttämättä huonoja ratkaisuja. Olisi tarpeen tunnistaa myös niitä tilanteita, joissa julkishallinnon toimijalla on erityinen tehtävä, jonka suorittamisessa on tarkoituksenmukaista käyttää alakohtaisesti määriteltyjä tietoja ja räätälöityä toimintaprosessia. Näissäkin tilanteissa voidaan ottaa huomioon vaatimuksia tietojen yhteensopivuudelle toiminnan raportoinnin tms. tavoitteiden osalta.

Digikompassissa voisi vielä konkretisoida sitä, mikä on valtionhallinnon rooli datatalouden kasvussa. Minkälaisilla toimenpiteillä voitaisiin tukea sitä, että meillä syntyisi yhtä paljon digitalisaation ja datatalouden uusille mahdollisuuksille liiketoimintansa perustavia yrityksiä kuin verrokkimaissa? Löytyvätkö ratkaisut osaamisen kehittämisestä teknologian myyntiin ja vientiin ja kyvystä tunnistaa hallussa olevan datan mahdollisuudet? Olisiko pk-sektorilla joitain toimialoja, joissa datataloudella olisi erityisen suuri kasvupotentiaali? Voidaanko esimerkiksi koulutuksella tai tuotekehityksellä tukea palveluinnovaatioiden syntymistä pk-sektorilla?

Digikompassissa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuushkiin, varautumiseen ja jatkuvuuden turvaamiseen. Kyberturvallisuus asettaa entistä suuremmat vaatimukset yhteiskunnan kannalta kriittisten toimintojen jatkuvuuden varmistamiselle ja turvallisuus on otettava jo suunnitteluvaiheessa huomioon niin toiminnassa, prosesseissa kuin järjestelmissä. Osaamista tarvitaan sekä julkiselle sektorille että yrityksiin ja lisäksi erilaisten palveluiden käyttäjille. Erityisesti pienten toimijoiden osalta näiden osaamistarpeiden toteuttaminen voi muodostua ongelmalliseksi. Valtionhallinnossa yhteistyöverkostot ja valtion yhteisten toimijoiden (kuten Valtori, DVV) osaamisen hyödyntäminen laajasti on keskeistä.

Kyberturvallisuus on tunnustettu Digikompassissa myös globaalina haasteena. On hyvä korostaa suomalaisen ICT -osaamisen roolia osana laajempaa kansainvälistä kenttää. Tässä suhteessa voitaisiinkin konkretisoida mahdollisuuksiamme toimia ”kokoamme suurempana vaikuttajana” sekä teknologian että digitaalisen julkishallinnon edelläkävijänä. Julkiset ICT -palvelut voitaisiin nähdä globaalisti yhteensopivina ja kansainväliset normit täyttävinä vientituotteina. Kyberturvallisuuden osalta yhteistyö erityisesti EU:n sisällä jää vähän hataraksi. Digikompassissa voitaisiin painottaa kansainvälistä yhteistyötä etsittäessä toimivia ratkaisuja suojauduttaessa turvallisuushkia vastaan.

Digikompassissa on osaamisen osa-alueella mukana sekä kansalaisten asioinnin, osallisuuden ja perusoikeuksien että ammattilaisten osaamisen näkökulmat. ICT-osaamisesta on Suomessa pulaa, mutta IT-ammattilaisten lisäksi tarvitaan osaamista myös palvelumuotoiluun, palveluiden kaupallistamiseen sekä yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen myös pk-sektorilla. Mitä korkeakoulutukselta odotetaan tulevaisuudessa ICT-osaamisen osalta, esim. liiketoimintaosaamisen ja ICT-osaamisen yhdistelmät tms.? Digikompassissa on otettu yhdeksi lähtökohdaksi jatkuva oppiminen ja taitojen kehittäminen työelämässä, mikä on IT-alalle erittäin hyvin sopiva toimintatapa. Osaamisen osalta palveluiden tuottamisen osaaminen jää hataraksi – digitalisaatio vaatii uusia innovaatioita ja teknologian tuominen loppukäyttäjille on kriittistä. Yleinen ICT -osaaminen on toki tärkeää, mutta vankka perustutkimukseen pohjautuvan ammattihenkilöstön koulutus jää digikompassissa vähemmälle huomiolle. Digikompassissa tunnistetaan, että tällaisia IT-alan ammattiosaajia tarvitaan Suomeen lisää ja tätä pidämme hyvänä lähtökohtana.

Vihreän siirtymän osalta Suomella nähdään mahdollisuuksia kvanttiteknologioissa, tekoälytutkimuksessa ja 6G-teknologioiden kehittämisessä. On erityisen hyvä, että keskeisiä teknologia-aloja on tunnustettu. Oletusarvoisesti digikompassi auttaa tällä tavalla myös löytämään näille aloille taloudellista tukea. Taloudellisten panostuksien olisi hyvä tarkastella teknologia-alaa sen kaikista elinkaaren vaiheista: keskeinen osaaminen (esim. korkeakoulujen opetustarjonnassa), innovaatiot, tuotekehitys ja yritystoiminta. Digikompassissa esitellyistä avainteknologioista puuttuu akkuteknologia, jonka voisi kuvitella olevan keskeisessä roolissa sekä digitaalisessa että vihreässä siirtymässä. Voisiko akkuteknologioiden kehittämisen lisätä kompassiin?

Suomessa investoidaan ICT:hen keskeisiä verrokkimaita vähemmän ja tutkimus- ja kehittämismenot on tarkoitus nostaa 4 %:iin BKT:stä vuoteen 2030 mennessä. Digikompassi antaa hyvää kokonaiskuvaa innovaatiomekanismista, jolla uutta kasvua saadaan luotua - teknologia tulee viedä käytäntöön, mutta on yhtä lailla tärkeää painottaa, että uutta teknologiaa täytyy myös luoda. Tässä

uuden luomisessa nousee keskiöön osaaminen, jota kehitetään perustutkimuksen ja siihen pohjaavan koulutuksen kautta. Se myös vaatii voimakasta panostusta tutkimuksen ja startup-toiminnan rajapintaan ja rahoitukseen, ts. tutkimukseen pohjautuvan ICT-alan yrittäjyyden tukemiseen. Kompassi tarjoaa varsin suppeasti keinoja tämän laajemman haasteen saavuttamiseen, mutta kylläkin tunnustaa sen olemassaolon.

Digikompassissa nähdään toimintatavat, osaaminen, luottamus ja näihin liittyvät käytänteet ja vastuullisuus keskeisessä roolissa teknologioiden, juridiikan ja kaupallisen kehittämisen lisäksi. Kompassissa voisi vielä konkretisoida, miten näitä käytännössä tuettaisiin.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Osaamisen tavoitteet ovat kannatettavia, joskin osin yleisellä tasolla, mutta avaintulokset tarkentavat ja konkretisoivat tavoitteita.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

On hyvä, että infrastruktuuritavoitteissa on otettu lähtökohdaksi jo suunnitteluvaiheessa perinteisen digitaalisen infrastruktuurin lisäksi myös data ja siihen liittyvät tavoitteet sekä tietoturvasuoja. Kyberturvallisuuden merkitys jatkuvuuden varmistamisessa ei vähene tulevaisuudessakaan. Digitaaliselle infralle asetetaan digikompassissa myös ilmastotavoitteet.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Kompassi jättää hieman epäselväksi, tavoitellaanko panostuksella T&K-toimintaan nimenomaan "digitaalisen siirtymän T&K-toimintaa" vai kaikkea mahdollista T&K-toimintaa.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Julkisten palveluiden osalta pyrkimys siirtyä virastokohtaisesta palvelutarjonnasta kohti tietyn elämäntilanteen edellyttämän julkisen palvelukokonaisuuden luomista on hyvä lähtökohta uudistaa ajattelua ja toimintaa. Myös ajatus siitä, että ihmisen ei tarvitse asioida viranomaisen kanssa asioissa, jotka on mahdollista hoitaa viranomaisella jo olevan tiedon pohjalta, on perusteltu ja tarpeellinen. Mielestämme tavoitteet ovat kannatettavia ja innovatiivisia.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Tässä on laajasti eri näkökulmia ja erityisen positiivisena pidämme jatkuvaa oppimista, naisten osuuden kasvattamista ICT-ammattilaisissa ja TKI-investointeihin panostamista. Lisäksi toivomme avaintuloksiin pitkäjänteistä panostamista myös perustutkimukseen ja korkeakouluissa tapahtuvaan tutkimukseen perustuvaan opetukseen. Avaintuloksiin sisältyvä "Toimintaympäristöön investoimalla varmistetaan, että huippututkimuksen tekemistä on mahdollista jatkaa ja osaamista jakaa." on mielestämme epäselvä ja monitulkintainen lause. Tieteellisen tutkimuksen digitaalinen infrastruktuuri ja Lumi-supertietokone liittyvät mielestämme pikemmin tutkimuksessa tarvittavaan

infrastruktuuriin kuin tutkimuksen merkitykseen osaamisen kehittämisessä ja jakamisessa. Erityisesti korkeakouluissa koulutettavien IT-alan ammattilaisten osalta toivoisimme digikompassilta selkeää suuntaa sekä keskeisiin teknologia-alueisiin että laajemmin IT-henkilöstön valmiuksiin toimia osana moniammatillisia kehittämistiimejä.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Avaintulokset strategisille tavoitteille on määritelty ja ne luovat hyvän pohjan kehittämiselle. Kyberturvallisuuden osalta toivoisimme julkishallinnon kyberosaamisen kasvattamiseen tukea myös verkostomaisesta toiminnasta, jota erityisesti pienet toimijat julkishallinnossa tarvitsevat omien resurssiensa riittämättömyyden vuoksi.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Julkisten palveluiden avaintulokset ovat mielestämme pääosin oivallisia.

Mitä tarkoittaa lause: "Digitaaliset palvelut ovat tarjolla yhden rajapinnan kautta"?

On erittäin tärkeää, että palvelut on taattu myös niille, jotka eivät voi käyttää digipalveluita. Kompassissa jää toisaalta hieman epäselväksi, miten vältetään kahden rinnakkaisen palveluarkkitehtuurin tuoma kuorma ja kustannukset. Jos palvelut järjestetään sekä digitaalisesti että ei-digitaalisesti on riski, että vanhan järjestelmän kulut eivät laske merkittävästi, mutta lisäksi tulee digitaalisen asioinnin tuomat kustannukset. Tämä ei liene tarkoitus ja asia olisi syytä mainita.

JULKINEN HALLINTO VIHREÄN SIIRTYMÄN EDISTÄJÄNÄ -osalta esitellään tarkkoja prosenttilukuja tavoitteiden osalta. Jää epäselväksi miksi juuri tällaiset prosenttiluvut on valittu ja mistä ne tulevat - kuka ne linjaa?

KOKONAISTURVALLISET DIGITAALISET JULKISET PALVELUT -osalta todetaan, että "Hyvinvointialueet ja kunnat osallistuvat laajasti digitaalisen turvallisuuden kehittämiseen ja kaikkien osalta on saavutettu vuoden 2023 loppuun mennessä digitaalisen turvallisuuden kypsyystaso kolme." Tässä on epäselvää mihin kypsyystasoon tarkkaan ottaen viitataan ja miksi juuri "kypsyystaso kolme" on hyvä tavoite.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Digikompassissa mittarit kertovat siitä, onko kehitys etenemässä tavoitteen suuntaan eli onko syntynyt tavoiteltua muutosta tai vaikutusta yhteiskunnassa. Mittarit ovat luonteeltaan neutraaleja eli ne eivät itsessään sisällä tavoitetasoa. Toivoisimme mittareihin mahdollisuuksien mukaan esim.

- lähtötason määrittelyä, joka helpottaisi myös edistymisen seuranta
- tavoitteen asetantaa: mikä on riittävä eteneminen tavoitteen suunnassa vuoteen 2030 mennessä?

Osa mittareista jää tällä hetkellä melko epäkonkreettisiksi ja vaikeasti hahmotettaviksi.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Kuten edellä.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Kuten edellä.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Kuten edellä.

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vaikuttavuuden arviointi on haastavaa ja edellyttää myös pitkäaikaisseuranta. Digikompassissa kuvattu vaikuttavuuspolku on vaikea hahmottaa. Esimerkiksi lause ”Kompassin vaikuttavuuden arvioinnissa huomioidaan vaikutusten, vaikuttavuuden ja vaikutusten kestävyuden näkökulmat.” ei avaudu ainakaan lukijalle, joka ei ole vihkiytynyt vaikuttavuuden arviointiin. Kompassissa on kuitenkin kuvattu, miten tavoitteiden ja avaintulosten toteutumista sekä toimenpiteiden tehokkuutta ja tuloksellisuutta on tarkoitus arvioida ja seurata sekä tehdä tarvittaessa päivityksiä kokonaisuuteen.

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digikompassi on tärkeä työväline erityisesti julkishallinnon toiminnan kehittämiseen. On hyvä, että valtionhallinnossa on muodostettu digitoimisto ja ministeriryhmä seuraamaan ja ohjaamaan kehitystä. Nykymuodossaan digikompassi on melko vaikeasti hahmotettava kokonaisuus. Jotta se toimisi eri sidosryhmien innostamisessa, tarvitaan keskeisten tavoitteiden kiteyttämistä ja konkretisointia erityisesti digivision tekstissä, jotta se olisi helpommin lähestyttävissä ja ymmärrettävissä. Digivision kuvat ovat hyviä kiteytyksiä, samoin strategisten tavoitteiden ja avaintulosten yhteenvedot.

Digivision tueksi tarvittaneen kohdennettua viestintää tukevaa materiaalia, jossa nostetaan esille keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä eri sidosryhmien näkökulmista.

Kompassiluonnoksen teksti vaatii vielä viimeistelyä ja oikolukemista.

Liite 1. Kohdassa osaaminen on taulukossa SUOMI ON DIGITAALISESTI SIVISTYNYT MAA kahteen kertaan (taulukon ensimmäisenä ja viimeisenä osiona).

Liite 1. Kohdassa digitaaliset palvelut osiossa IHMISKESKEINEN JULKINEN HALLINTO: olisiko mahdollista dokumentoida myös mahdolliset päätökset (& liitynnät) niille toimenpiteille, joilta nämä vielä puuttuvat taulukossa?

Huovinen Liisa
Suomen Akatemia